

Drs. A. Boers

PR No. 23-89

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1989/90**

November 1991

**Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO)
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1989/90

Boers, A.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO), 1991

Periodieke Rapportage 23-89

ISSN 0921-4151

29 p., 7 tab., 15 bijl.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 9.300,- dat is 3% van de kosten (in 1988 een winst van 1% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 109.300,- per ondernemer (in 1988/89 f 110.000,-). Na aftrek van de persoonlijke belastingen en de premieheffing bleef er f 85.500,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 31.800,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 59.600,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 9.000,- zodat totaal f 68.600,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 14.600,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 37.800,-. In het rapport zijn de bedrijven geografisch onderscheiden.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Boomkwekerij/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 Leeswijzer	7
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1987/88 TOT EN MET 1989/90	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfs- uitkomsten over 1987/88 tot en met 1989/90	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per onder- nemer in 1987/88 tot en met 1989/90	9
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per ha boomkwekerij	10
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BE- SPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1987/88 TOT EN MET 1989/90	11
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per onder- nemer	11
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4 Balansen per 30 juni per bedrijf	12
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1989/90	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1989/90	15
3. Bedrijfsresultaten over 1989/90	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in pro- centen van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en be- sparing in 1989/90	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19
7. Spreiding van de besparing	20
8. Herkomst van de middelen	21
9. Besteding van de middelen	22
10. Spreiding van de bruto-investeringen	23
11. Balans per 30 juni 1990	24
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1990 en de vermogensvergelijking	25

INHOUD (vervolg)

	Blz.
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 30 juni 1990	26
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1990	27
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemeteelt onder glas;
3. pot- en perkplanten onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. bloembollenteelt;
8. boomkwekerij.

Van de onder 1 t/m 7 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het resp. boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden regelmatig vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de boomkwekerij dateert van het boekjaar 1984/85 en is met behulp van de gegevens van de Landbouwtelling 1989 bijgesteld. De populatie - waaruit de steekproef voor de boomkwekerij is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 16 nge en meer 1);

1) De omvang van een agrarisch bedrijf en van de afzonderlijke produktierichtingen binnen een bedrijf kan worden uitgedrukt in nge (Nederlandse Grootte Eenheid). 1 nge is gelijk aan 1.000 bss. Onder bruto-standaard-saldi (bss) wordt verstaan de normatieve opbrengsten van een produkt minus de direct variabele kosten.

- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks boomkwekerijproducten aankopen 1) t.b.v. de handel in de producten;
- e. waarvan 66 2/3% en meer van de nge betrekking heeft op boomkwekerijgewassen en/of vaste planten in de open grond.

Aan deze criteria voldeden - volgens de landbouwtelling 1989 - 1644 bedrijven. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 2).

- a. 5,6% voor bedrijven met 16 - 50 nge in Boskoop e.o.;
- b. 6,5% voor bedrijven met 50 - 100 nge in Boskoop e.o.;
- c. 26,4% voor bedrijven met 100 en meer nge in Boskoop e.o.;
- d. 3,0% voor bedrijven met 16 - 50 nge in overig Nederland;
- e. 6,7% voor bedrijven met 50 - 100 nge in overig Nederland;
- f. 12,8% voor bedrijven met 100 e.m. nge in overig Nederland.

In het boekjaar 1989/90 konden 48 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 823 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen (in de open grond) van 2.387 ha. De landelijke oppervlakte met boomkwekerijgewassen (in de open grond) bedroeg in 1989 7.859 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan slechts 30% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 30,80 voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 26,40 - f 29,00, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 20,20, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 7,0% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten waarover 2,5% is berekend. Het geïnvesteerd vermogen 3) is de som van de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen;

-
- 1) Ten hoogste tot 20% van de totale verkopen.
 - 2) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publicatie "Mededeling 312".
 - 3) Inclusief de gepachte objecten.

- de afschrijving op de slijtende duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten;
 - de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied, varieert van f 35.000,- tot f 120.000,- per hectare;
 - de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van nieuwwaarde;
 - de waardering van de voorraad bomen heeft, om praktische redenen, langs normatieve weg plaats gehad. Dit houdt in dat ten aanzien van de nauwkeurigheid waarmede de voorraadwaarden zijn benaderd - en de bedrijfsresultaten zijn vastgesteld - voorbehoud dient te worden gemaakt;
 - de insteekkosten van vaste plantopstanden zijn onder de kosten opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegenboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;
 - de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.
- In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:
- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
 - de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

45% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde boomkwekerijbedrijf in Nederland in de periode 1987/88 tot en met 1989/90.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1989/90. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen geografisch onderscheiden.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1987/88 tot en met 1989/90

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1987/88 tot en met 1989/90

Kengetallen	1987/88	1988/89	1989/90
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	6	1	-3
Percentage winstgevendende bedrijven	51	45	25
Percentage ondernemers met positieve besparing	84	55	83
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	86	88	86
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	62	60	54

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1987/88 tot en met 1989/90 (x 1000 gulden)

	1987/88	1988/89	1989/90
Aantal bedrijven van de populatie	881	863	823
Aantal ondernemers per bedrijf	1,22	1,20	1,23
Oppervlakte boomkwekerij in are	271	272	297
Bedrijfsresultaten per bedrijf			
Opbrengsten	281,6	264,3	285,4
Kosten	264,9	261,3	294,7
Netto-bedrijfsresultaat	16,7	3,0	-9,3
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	75,4	65,5	60,9
Totaal gezinsinkomen	120,7	110,0	109,3
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	90,3	67,3	85,5
Gezinsbestedingen	52,2	53,1	53,7
Besparingen	38,1	14,2	31,8
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal van eigen middelen	61,5	41,1	59,6
Totaal van vreemde middelen	14,5	17,3	9,0
Totaal beschikbare middelen	76,0	58,4	68,6
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossing lening o/g	8,4	7,3	14,5
Bruto-investeringen	45,8	60,7	37,8
Mutaties in liquiditeiten	25,3	-12,7	22,9
Overige bestedingen	-3,5	3,1	-6,6
Totaal besteding van middelen	76,0	58,4	68,6
Het eigen- en vreemd vermogen			
Eigen vermogen per einde boekjaar	803,9	832,8	875,1
Vreemd vermogen per einde boekjaar	129,9	118,0	143,7
Totaal vermogen per einde boekjaar	933,8	950,8	1018,8

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per ha boomkwekerij

	1987/88	1988/89	1989/90
Aantal bedrijven	55	52	48
Oppervlakte boomkwekerij in are	271	272	297
Arbeidsbezetting in uren per ha	1850	1820	1810
Bruto-investeringen in guldens per ha	16920	22330	12730
Kosten			
Arbeid	43080	43820	45760
Rente	12100	10850	12260
Afschrijvingen	8600	8570	8890
Materialen	18430	17720	17240
Overige kosten	15710	15110	15050
Totale kosten	97920	96070	99200
Opbrengsten			
Boomkwekerijprodukten	97250	89230	88550
Aanwas boomkwekerij	3600	5070	4540
Overige opbrengsten	3230	2870	2990
Totale opbrengsten	104080	97170	96080
Netto-bedrijfsresultaat	6160	1100	-3120
Idem in % van de kosten	6	1	-3

**3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing,
herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1987/88
tot en met 1989/90**

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf (x 1000 gld.)

	1987/88	1988/89	1989/90
Aantal bedrijven	55	52	48
Oppervlakte boomkwekerij in are	271	272	297
Arbeidsbezetting in mensjaren	2,84	2,82	3,07
Geïnvesteed vermogen per 1 juli	661000	698000	825000
Kosten			
Arbeid	116,6	119,2	135,9
Rente	32,7	29,5	36,4
Afschrijvingen	23,3	23,3	26,4
Materialen	49,9	48,2	51,2
Overige kosten	42,5	41,1	44,8
Totale kosten	265,0	261,3	294,7
Opbrengsten			
Boomkwekerijprodukten	263,1	242,7	263,0
Aanwas boomkwekerij	9,8	13,8	13,5
Overige opbrengsten	8,7	7,8	8,9
Totale opbrengsten	281,6	264,3	285,4
Netto-bedrijfsresultaat	16,6	3,0	-9,3
In % van de kosten	6	1	-3

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbestedingen en besparing per ondernemer (x 1000 gld.)

	1987/88	1988/89	1989/90
Aantal bedrijven	55	52	48
Aantal ondernemers	71	68	61
Netto-bedrijfsresultaat	13,7	2,5	-7,5
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	75,4	65,5	60,9
Ondernemersinkomen	98,9	85,7	84,6
Gezinsinkomen uit het bedrijf	108,1	95,6	94,3
Totaal gezinsinkomen	120,7	110,0	109,3
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	90,3	67,3	85,5
Totaal van gezinsbestedingen	52,2	53,1	53,7
Besparingen	38,1	14,2	31,8

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld.)*

	1987/88	1988/89	1989/90
Aantal bedrijven	55	52	48
Herkomst			
Afschrijvingen	23,3	23,4	26,4
Besparingen	<u>46,4</u>	<u>17,0</u>	<u>39,1</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	69,7	40,4	65,5
Overige mutaties in het eigen vermogen	<u>-8,2</u>	<u>0,7</u>	<u>-5,9</u>
Totaal van eigen middelen	61,5	41,1	59,6
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	7,1	16,8	12,5
Overige mutaties in het vreemde vermogen	<u>7,4</u>	<u>0,5</u>	<u>-3,5</u>
Totaal van beschikbare middelen	<u>76,0</u>	<u>58,4</u>	<u>68,6</u>
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	8,4	7,3	14,5
Bruto-investeringen	45,8	60,8	37,8
Mutaties in veldinventaris en materialen	-0,3	0,3	0,3
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	-3,2	2,7	-6,9
Mutaties in liquiditeiten	<u>25,3</u>	<u>-12,7</u>	<u>22,9</u>
Totaal besteding van middelen	<u>76,0</u>	<u>58,4</u>	<u>68,6</u>

Tabel 3.4 *Balansen per 30 juni per bedrijf (x 1000 gld.)*

	1987/88	1988/89	1989/90
Aantal bedrijven	55	52	48
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	545,2	578,7	644,7
Voorraad materialen en veldinventaris	2,5	2,7	3,5
Liquiditeiten	186,7	174,1	175,2
Overige bezittingen	<u>199,4</u>	<u>195,3</u>	<u>195,4</u>
Totaal activa	933,8	950,8	1018,8
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	105,1	99,2	122,9
Vreemd vermogen op korte termijn	<u>24,8</u>	<u>18,8</u>	<u>20,8</u>
Totaal vreemd vermogen	129,9	118,0	143,7
Eigen vermogen	<u>803,9</u>	<u>832,8</u>	<u>875,1</u>
Totaal passiva	933,8	950,8	1018,8
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	86	88	86

BIJLAGEN 1 t/m 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1989/90 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Aantal bedrijven in %	100	54	46
Aantal sbe	308	248	377
	are	are	are
Boomkwekerijprodukten			
Bos-en haagplantsoen	33	0	71
Laan-park-en vruchtbomen	84	0	181
Rozenstruiken	60	1	127
Sierconiferen	53	24	87
Overige sierheesters en klimplanten	57	77	34
Vaste planten	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>0</u>
Totaal boomkw. opengrond	290	108	500
Boomkwekerij onder glas	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>6</u>
Totaal boomkwekerij	297	116	506
Overige tuinbouwprodukten	9	1	18
Braakland	47	9	91
Akkerbouw	59	0	127
Grasland	28	6	53
Verhuurd aan derden			
Erf, blijvende paden, enz.	<u>53</u>	<u>47</u>	<u>61</u>
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	514 281	181 158	900 425

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1989/90
(gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Aantal ondernemers per bedrijf	1,23	1,17	1,30
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	42	42	41
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1,56	1,51	1,63
arbeid v/d echtgenotes	0,21	0,23	0,18
arbeid v/d overige gezinsleden	0,12	0,11	0,13
arbeid van vast personeel	0,51	0,64	0,35
arbeid van los personeel	<u>0,67</u>	<u>0,37</u>	<u>1,01</u>
Totale arbeidsbezetting	3,07	2,86	3,30
Energieverbruik:			
Gas m3 x 1000	1,3	1,2	1,5
Petroleum lt x 1000	0,1	0,1	0,1
Ov. olie lt x 1000	0,8	1,2	0,3
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	17	19	15
Idem in joules x 1.000.000.000	72	81	61
(x 1000 KWH)	4,2	3,4	5,3

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1989/90 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Omzet in %	100	50	49
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	825000	727000	938000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame productie- middelen	26230	26900	25450
Afschrijving vaste plantopstand	210	0	460
Huur en pacht	4120	1110	7610
Rente	36420	33160	40210
Onderhoud	8130	7650	8670
Electriciteit	800	640	970
Gas	570	540	620
Overige energiekosten	440	640	200
Meststoffen	6120	8030	3910
Zaad-plant-en pootgoed	21490	13130	31190
Gewasbeschermingsmiddelen	3940	2190	5970
Overige materialen	19680	21510	17560
Veekosten	50	0	100
Werk door derden	3390	2710	4170
Afleveringskosten	10100	13690	5930
Autokosten 1)	4930	4490	5440
Arbeid ondernemers	84220	81380	87510
Arbeid echtgenotes	7280	8100	6320
Arbeid ov.gezinsleden	4660	3820	5640
Arbeid personeel	39730	36120	43920
Verlies op debiteuren	110	140	70
Overige kosten	<u>12030</u>	<u>10550</u>	<u>13790</u>
TOTAAL	294650	276500	315710
minus subsidie loon	<u>10</u>	<u>0</u>	<u>30</u>
TOTALE KOSTEN	294640	276500	315680
OPBRENGSTEN			
Groenten	1060	0	2300
Fruit	70	0	160
Snijbloemen	20	30	0
Boomkwekerij	263000	254610	272720
Overige tuinbouwprod.	650	1210	0
Akkerbouw en veeteelt	1590	0	3440
Overige opbrengsten	3530	2160	5130
Aanwas vaste plantopstand	1910	2920	730
Aanwas boomkwekerij	<u>13540</u>	<u>6480</u>	<u>21700</u>
TOTALE OPBRENGSTEN	285370	267410	306180
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT			
in % van de kosten	-9270	-9090	-9500
in % van het geïn.v.m.	-3	-3	-3
Arbeidsopbr. per mensjaar	-1	-1	-1
	41310	42040	40570

1) Exclusief afschrijving en rente.

Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 - 40	6	8	4
40 - 30	8	8	9
30 - 20	12	4	21
20 - 10	18	20	15
10 - 0	<u>31</u>	<u>35</u>	<u>26</u>
Totaal verliesgevend	75	75	75
Positief			
0 - 10	11	12	10
10 - 20	3	4	2
20 - 30	6	4	9
30 en meer	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>4</u>
Totaal winstgevend	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongew.gem.)	-9	-8	-10
Standaardfout	2,9	3,8	4,6

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1989/90
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Aantal ondernemers	61	31	30
Netto-bedrijfsresultaat	7540	-7790	-7280
Handenarbeid v.d. ondernemer	68440	69770	67060
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	60900	61980	59780
Berekende rente +	29600	28430	30820
Ontvangen rente +	500	220	800
Betaalde rente -	6120	5120	7180
Financ. kosten -	370	360	380
Saldo	23610	23170	24060
Rentesubsidie	60	0	120
Ondernemersinkomen	84570	85150	83960
Handenarbeid echtgenote	5910	6940	4840
Handenarb. overige gezinsl.	3790	3280	4320
Tot. Handenarb. gezinsleden	9700	10220	9160
Gezinsinkomen uit bedrijf	94270	95370	93120
Inkomen buiten het bedrijf	15010	12830	17280
Totaal gezinsinkomen	109280	108200	110400
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-1290	-2260	-290
Persoonlijke belastingen	19810	27950	11380
Premies voor volksverzek.	5260	5330	5180
Totaal van belast. en premies	23780	31020	16270
Besteedb. ink. gezin en bedr	85500	77180	94130
Af: Premie vrijw. verzekering	4690	3980	5420
Betaald loon gezinsleden	2120	1360	2900
Overige gezinsbestedingen	46940	49530	44260
Totaal van gezinsbestedingen	53750	54870	52580
Besparing incl. WIR-premie	31760	22300	41550
Besparing excl. WIR-premie	30460	20040	41270
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8120	8470	7760
Huren buiten bedrijf	90	170	0
Rente buiten bedrijf	5110	6000	4190
Uitkering volksverzekeringen	3120	3410	2820
Inkomen uit arbeid	3670	610	6830
Overige baten	1120	50	2240
Totaal positief	21230	18710	23840
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2770	2960	2580
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1420	1600	1220
Rente prive-leningen	2020	1310	2750
Overige lasten	10	10	10
Totaal negatief	6220	5870	6570
Inkomen buiten bedrijf	15010	12840	17270

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Aantal ondernemers	61	31	30
Arbeidsopbrengst ondernemer			
	%	%	%
-f 30.000,- en meer	2	-	4
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2	-	5
-f 15.000,- - f 0,-	2	4	-
f 0,- - f 15.000,-	12	7	16
f 15.000,- - f 30.000,-	15	16	13
f 30.000,- - f 45.000,-	14	10	19
f 45.000,- - f 60.000,-	18	30	6
f 60.000,- - f 90.000,-	18	17	19
f 90.000,- - f 120.000,-	8	7	8
f 120.000,- - f 180.000,-	4	4	5
f 180.000,- en meer	5	5	5
	100	100	100
Ondernemersinkomen ondernemer			
	%	%	%
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	-	3
-f 15.000,- - f 0,-	1	-	2
f 0,- - f 15.000,-	4	7	2
f 15.000,- - f 30.000,-	7	4	10
f 30.000,- - f 45.000,-	22	23	20
f 45.000,- - f 60.000,-	10	-	21
f 60.000,- - f 90.000,-	27	37	16
f 90.000,- - f 120.000,-	8	11	6
f 120.000,- - f 180.000,-	14	13	14
f 180.000,- en meer	6	5	6
	100	100	100
Totaal gezinsinkomen ondernemer			
	%	%	%
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2	-	3
-f 15.000,- - f 0,-	-	-	-
f 0,- - f 15.000,-	-	-	-
f 15.000,- - f 30.000,-	3	4	3
f 30.000,- - f 45.000,-	9	10	7
f 45.000,- - f 60.000,-	9	10	7
f 60.000,- - f 90.000,-	28	26	31
f 90.000,- - f 120.000,-	20	21	20
f 120.000,- - f 180.000,-	20	17	23
f 180.000,- en meer	9	12	6
	100	100	100

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Aantal ondernemers	61	31	30
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
-f 30.000,- en meer	3	3	3
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2	3	1
-f 15.000,- - f 0,-	<u>12</u>	<u>14</u>	<u>10</u>
Totaal negatief	17	20	14
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	33	31	35
f 15.000,- - f 30.000,-	17	26	8
f 30.000,- - f 60.000,-	14	14	13
f 60.000,- en meer	<u>19</u>	<u>9</u>	<u>30</u>
Totaal positief	<u>83</u>	<u>80</u>	<u>86</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Afschrijving duurzame produktiemiddelen	26230	26900	25450
Afschrijving vaste plantopstand	210	0	460
Totaal van afschrijvingen	26440	26900	25910
Besparingen	39080	26010	54220
Totaal van afschrijvingen en besparingen	65520	52910	80130
Erfenissen en schenkingen	3770	1150	6810
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-3000	-5860	310
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-1110	-1880	-220
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-6180	-6550	-5750
Uitkering van levensverzekering	590	1100	0
Vermogenssubsidies:			
- investeringssubsidie	30	60	0
Totaal van vermogenssubs.	30	60	0
Totaal van eigen middelen	59620	40930	81280
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	12550	8650	17080
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	320	6020	-6290
Totaal op lange termijn	12870	14670	10790
Mutaties in vreemd vermogen op korte termijn	-3850	-11010	4450
Totaal van vreemde middelen	9020	3660	15240
Totaal beschikbare middelen	68640	44590	96520

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Aflossingen op leningen o/g	14550	3760	27070
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	-530	2640	-4200
- bedrijfsgebouwen	2700	4350	790
- glasopstanden	2110	1410	2920
- verwarmingsinstallaties	-170	0	-370
- overige installaties	3340	5060	1350
- machines en werktuigen	7680	6150	9450
- plantopstanden	1910	2920	730
- boomkwekerij	13530	6480	21710
- betaling op lopende invest	-2370	-4200	-240
- overige inventaris	<u>9610</u>	<u>15320</u>	<u>2990</u>
Bruto-investeringen	37810	40130	35130
Materialen	440	550	310
Vooruitbetaalde kosten	<u>-120</u>	<u>120</u>	<u>-400</u>
Totaal overige produktiemiddelen	320	670	-90
Woningen	-6650	-2440	-11530
Deelname veiling e.d.	190	150	240
Leningen u/g	-920	-1260	-520
Overige beleggingen	<u>440</u>	<u>-840</u>	<u>1910</u>
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	-6940	-4390	-9900
Vorderingen	6320	10610	1350
Effecten	1940	2370	1440
Spaarrekeningen	27240	4080	54090
Kas, bank en postgiro	<u>-12600</u>	<u>-12640</u>	<u>-12570</u>
Totaal van mutaties en liquiditeiten	<u>22900</u>	<u>4420</u>	<u>44310</u>
Totaal bestedingen van middelen	68640	44590	96520

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	21	23	17
Positief			
f 0,- - f 10.000,-	19	24	13
f 10.000,- - f 20.000,-	13	20	4
f 20.000,- f 40.000,-	12	12	13
f 40.000,- - f 80.000,-	18	12	25
f 80.000,- - f 150.000,-	10	-	22
f 150.000,- - f 250.000,-	3	1	6
f 250.000,- en meer	<u>4</u>	<u>6</u>	<u>-</u>
	100	100	100

Bijlage 11 Balans per 30 juni 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Boekwaarde slijtende duurzame produktiemiddelen in % van de nieuwwaarde per begin van het boekjaar	40	43	37
Idem per einde boekjaar	39	42	35
Duurzame produktiemiddelen:			
Grond (in exploitatie)	186350	190230	181850
Bedrijfsgebouwen	49870	33960	68320
Glasopstanden	30110	36040	23240
Verwarmingsinstallaties	2220	2990	1330
Overige installaties	25470	31960	17940
Machines en werktuigen	33890	24300	45010
Plantopstanden	3540	2920	4250
Boomkwekerij	260870	226010	301280
Vee	110	0	240
Bet. op lopende investeringen	180	160	200
Overige inventaris	<u>52130</u>	<u>75010</u>	<u>25630</u>
Totaal	644740	623580	669290
Overige produktiemiddelen			
Voorraad materialen	2400	2400	2400
Vooruitbetaalde kosten	<u>1120</u>	<u>1840</u>	<u>280</u>
Totaal	3520	4240	2680
Liquiditeiten:			
Vorderingen	30850	39030	21370
Effecten	17890	29490	4440
Spaarrekeningen e.d.	86980	67700	109330
Kas, lop.rek. banken/giro	<u>39470</u>	<u>36960</u>	<u>42380</u>
Totaal	175190	173180	177520
Overige bezittingen			
Woningen	170420	172450	168060
Deelname veiling e.d.	1580	2300	740
Leningen u/g	11120	10860	11420
Diversen	<u>12220</u>	<u>11640</u>	<u>12880</u>
Totaal	<u>195340</u>	<u>197250</u>	<u>193100</u>
Totaal activa	1018790	998250	1042590
Passiva			
Vreemd vermogen	143720	118660	172770
Eigen vermogen	<u>875070</u>	<u>879590</u>	<u>869820</u>
Totaal passiva	1018790	998250	1042590
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	86	88	83

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1990 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22

Vreemd vermogen op lange termijn			
Leningen van Rabobanken	79360	40010	124980
Leningen van ov. banken	12220	22750	0
Leningen van familieleden	13150	8360	18700
Leningen van ov. partic.	4470	8040	330
Kredieten Rabobanken	12760	16640	8270
Overig	930	1740	0
Totaal	122890	97540	152280

Vreemd vermogen op korte termijn			
Te betalen omzet- en loon- belasting	3020	2890	3170
Te betalen kosten	15130	16870	13120
Te betalen investeringen	1210	1300	1100
Overig	1470	60	3100
Totaal	20830	21120	20490

Totaal vreemd vermogen	143720	118660	172770

Vreemd vermogen in % van het totaalvermogen	14	12	17

Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 30-06-1989	831310	846790	813360
Corr.o/d balans 30-06-1989	1310	6140	-4270
Toe- en uittreding van firm.	-21030	-15460	-27480
Verm. inbreng v. echtgenote	810	0	1740
Herw. a.g.v.prijswijziging	29490	28090	31100
Eigen verm. per 1-07-1989	841890	865560	814450
Mut. eigen verm. in 1989/90	33180	14030	55370
Eigen vermogen per 30 juni 1990	875070	879590	869820

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1990 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
30 - 40	4	7	-
40 - 50	2	4	-
50 - 60	5	-	10
60 - 70	12	12	13
70 - 80	15	4	27
80 - 90	21	28	14
90 - 100	<u>41</u>	<u>45</u>	<u>36</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongew.gemid- delde)	82	84	81
Standaardfout	2,4	3,5	3,2

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1990
(gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Kas, lopende rekeningen			
banken en postgiro	39470	36960	42380
Spaarrekeningen e.d.	86980	67700	109330
Effecten	17890	29490	4440
Voorraad produkt en vorderingen	30850	39030	21370
Voorraad materialen e.d.	<u>3520</u>	<u>4240</u>	<u>2680</u>
A. Totaal	178710	177420	180200
Te betalen omzet- en loonbelasting	3020	2890	3170
Te betalen kosten	15130	16870	13120
Te betalen investeringen	1210	1300	1100
Overig kort krediet	<u>1470</u>	<u>60</u>	<u>3100</u>
B. Totaal vreemd vermogen op korte term.	<u>20830</u>	<u>21120</u>	<u>20490</u>
Saldo (A minus B)	157880	156300	159710
idem in % v/d kosten	54	57	51

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen en dergelijke minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	48	26	22
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 - 10% van de jaarkosten	6	4	8
10 - 0% van de jaarkosten	<u>8</u>	<u>-</u>	<u>17</u>
Totaal negatief	14	4	25
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	13	1	11
10 - 30% van de jaarkosten	27	28	26
30 - 50% van de jaarkosten	9	16	2
50 - 70% van de jaarkosten	4	-	8
70% en meer van de jaarkosten	<u>33</u>	<u>37</u>	<u>28</u>
Totaal positief	<u>86</u>	<u>96</u>	<u>75</u>
	100	100	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 23-88 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1988/89
- No. 15-89 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1989
- No. 16-89 Rentabiliteit en financiering van de pot- en perkplantenteelt onder glas in Nederland over 1989
- No. 17-89 Rentabiliteit en financiering van de snijbloementeelt onder glas in Nederland over 1989
- No. 18-89 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1989
- No. 19-89 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de opengrond in Nederland over 1989 (oogst 1989/90)
- No. 20-89 Rentabiliteit en financiering van de champignonenteelt in Nederland over 1989
- No. 21-89 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1989
- No. 22-89 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1989 (oogst 1989/90)
- No. 26-90 Raming van de bedrijfsuitkomsten in 1990 van de bedrijven met groenteteelt in de open grond, fruitteelt- en bloembollenbedrijven
- No. 24-90 Raming van de bedrijfsuitkomsten in 1990 van de glastuinbouw- en champignonbedrijven